

UZASADNIENIE

A. Ł. (1) w pozwie skierowanym przeciwko Aresztowi Śledczemu w S. domagał się zasądzenia na swoją rzecz kwoty 900 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 1 listopada 2018r., stanowiącej równowartość obniżonego dodatku służbowego za okres od 1 sierpnia 2018r. do 31 października 2018r. Wskazał, iż decyzja o obniżeniu dodatku służbowego z kwoty 900 zł do kwoty 600 zł miesięcznie jest niesłuszna, jako że nie zaistniały podstawy prawne obniżenia ujęte w § 5 ust. 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 13 stycznia 2011r. w sprawie dodatków o charakterze stałym do uposażenia funkcjonariuszy Służby Więziennej (Dz.U. z 2016r. , poz. 2044).

Pozwany Areszt Śledczy wniósł o odrzucenie pozwu, podając że nie posiada przymiotu pracodawcy powoda – funkcjonariusza publicznego pozostającego w stosunku służby, a nie stosunku pracy i nie posiada zdolności sądowej, ani procesowej.

Na rozprawie w dniu 21 grudnia 2018r. wezwano do udziału w sprawie w charakterze pozwanego Skarb Państwa – Areszt Śledczy w S..

Pozwany Skarb Państwa – Areszt Śledczy w S. wniósł o oddalenie powództwa w całości. Powołując się na zapisy ustawy z dnia 9 kwietnia 2010r. o Służbie Więziennej oraz § 5 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 13 stycznia 2011r. w sprawie dodatków o charakterze stałym do uposażenia funkcjonariuszy Służby Więziennej, argumentował, iż w związku z długotrwałą nieobecnością powoda w służbie i dużym prawdopodobieństwem, że nie powróci on do wykonywania obowiązków, powstała konieczność obciążenia innych funkcjonariuszy jego zadaniami, a tym samym zmianą zakresu obowiązków powoda. Wydana decyzja o czasowym zmniejszeniu kwoty dodatku pozostaje zgodna z przepisami. Pozwany zawniósł o przyznanie kosztów procesowych.

W toku postępowania A. Ł. (1) rozszerzył powództwo wnosząc o zasądzenie kwoty 900 zł tytułem obniżonego dodatku służbowego za okres od 1 listopada 2018r. do 31 stycznia 2019r. oraz o kwotę 300 zł z tego samego tytułu za luty 2019r.

Pozwani podtrzymali swoje stanowiska procesowe.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

A. Ł. (1) od 1 czerwca 2001 r. jest funkcjonariuszem Służby Więziennej w Areszcie Śledczym w S.. Jest młodszym inspektorem w dziale kwatermistrzowskim.

Od 2014r. przysługiwał mu dodatek służbowy w miesięcznej kwocie 900 zł.

Niesporne

Jego zakres obowiązków obejmował sprawy ogólnie-organizacyjne, obowiązki w zakresie realizacji prac remontowo-konserwacyjnych, obowiązki realizowane w trakcie zastępstwa na magazynie gospodarczym i pralni jednostki, obowiązki w zakresie spraw ochronnych, obowiązki w zakresie przeciwdziałania przedostawaniu się substancji odurzających i ich obrotowi na terenie jednostki i obowiązki w zakresie spraw ochrony przeciwpożarowej.

Dowód: zakres obowiązków z dnia 11.04.2017r. k. 153-155 cz. B akt osobowych

A. Ł. (1) od 20 marca 2018r. nieprzerwanie nie wykonuje obowiązków z powodu niezdolności do pracy. Od 28 listopada 2018r. do 26 lutego 2019r. był leczony w Oddziale Dziennym Samodzielного Publicznego Zakładu Opieki Zdrowotnej MSWiA w S.. Jego niezdolność do pracy będzie trwała przynajmniej do 15 marca 2019r.

Dowód: zaświadczenie lekarskie k. 31, przesłuchanie powoda w charakterze strony k.36v.

Pismem z dnia 16 lipca 2018r. dokonano wobec A. Ł. (1) określenia nowego zakresu obowiązków służbowych młodszego inspektora kwatermistrzowskiego. Zmniejszono ich zakres pozostawiając obowiązki co do spraw ogólnorganizacyjnych, obowiązki w zakresie realizacji prac remontowo-konserwacyjnych, obowiązki w zakresie spraw ochronnych, obowiązki w zakresie przeciwdziałania przedostawaniu się substancji odurzających i ich obrotowi na terenie jednostki i obowiązki w zakresie spraw ochrony przeciwpożarowej.

Jednocześnie, w związku z tą zmianą, obniżono A. Ł. (2) czasowo dodatek służbowy na okres od 1 sierpnia 2018r. do 31 października 2018r. do kwoty 600 zł. Jako podstawę obniżenia wskazano art. 58 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 9 kwietnia 2010r. o Służbie Więziennej (Dz.U. z 2017r. poz. 631 z późn. zm.) oraz § 1 ust.1 pkt 3 w zw. z ust. 2 oraz § 4 ust. 2 pkt 2 i § 5 ust. 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 13 stycznia 2011r. w sprawie dodatków o charakterze stałym do uposażenia funkcjonariuszy Służby Więziennej (Dz.U. z 2016r. , poz. 2044). Kolejnymi decyzjami z dnia 16 października 2018r. i 29 stycznia 2019r. , na podstawie ww. regulacji, dodatek obniżono do 600 zł za okres od 1 listopada 2018r. do 31 stycznia 2019r. oraz od 1 lutego 2019r. do 30 kwietnia 2019r.

Dowód: pismo z dnia 16.07.2018r. k. 5-6, pismo z dnia 18.07.2018r. k. 4 , pismo z dnia 16.10.2018r. k. 30, pismo z dnia 29.01.2019r. k. 35

Obowiązki A. Ł. (1) jako młodszego inspektora zostały przekazane innemu funkcjonariuszowi. Funkcjonariusz ten dodatkowo prowadził dokumentację i nadzorował osadzonych w zakresie warsztatu remontowego. Przyznano mu dodatek służbowy w związku ze zwiększeniem obowiązków.

Dowód: zeznania świadka A. S. k. 36-36v.

Sąd zważył, co następuje:

Powód skierował pozew przeciwko Aresztowi Śledczemu, który to podmiot trafnie wniósł o odrzucenie wobec niego pozwu.

Funkcjonariusz Służby Więziennej nie pozostaje w stosunku pracy, a jednostka, w której wykonuje on obowiązki służbowe, nie ma statusu pracodawcy. Nie może ona zatem występować samodzielnie w procesie o roszczenia ze stosunku służbowego funkcjonariusza jako strona. Dotyczy to także Aresztu Śledczego w S.. Żaden przepis nie przewiduje bowiem zdolności sądowej takich jednostek. W myśl art. 64 k.p.c. zdolność sądową, czyli zdolność do występowania w procesie jako strona, ma każda osoba fizyczna i prawna, a także jednostki organizacyjne nie będące osobami prawnymi, którym ustawa przyznaje zdolność prawną. Areszty śledcze nie są osobami prawnymi, a żaden przepis prawa nie przyznaje im zdolności prawnej. Ponadto należy zauważyć, że areszty śledcze, pomimo wyodrębnienia organizacyjnego nie mają samodzielności finansowej. Pogląd, iż stroną w sprawach o roszczenia funkcjonariuszy służby więziennej nie jest zakład karny (areszt śledczy) ani kierujący nim dyrektor, a Skarb Państwa, wyrażony był przykładowo w uchwale Sądu Najwyższego z dnia 13 sierpnia 2013 r. III PZP 5/13 LEX nr 1360420, Prok.i Pr.-wkł. 2014/5/30, Biul.SN 2013/8/15.

Oznacza to, iż w sprawach o roszczenia ze stosunku służby, funkcjonariusz Służby Więziennej winien pozwać Skarb Państwa reprezentowany przez odpowiednią państwową jednostką organizacyjną, z której działalnością wiąże się dochodzone roszczenie (tzw. statio fisci), w niniejszej sprawie przez Areszt Śledczy w S. (art. 67 § 2 k.p.c.).

Skutkowało to odrzuceniem pozwu wobec Aresztu Śledczego na podstawie przepisu art. 199 § 1 pkt 3 k.p. , o czym orzeczono w punkcie pierwszym wyroku.

Sąd zaś z urzędu dokonał wezwania właściwego podmiotu (Skarbu Państwa) do udziału w sprawie w charakterze pozwanego na podstawie art. 477 k.p.c. w związku z art. 194 § 1 k.p.c.

Powód domagał się przyznania dodatku służbowego za łączny okres od sierpnia 2018r. do lutego 2019r. Stan faktyczny pozostawał w przeważającej mierze bezsporny i został ustalony w oparciu o niekwestionowane dokumenty znajdujące

się w aktach sprawy i aktach osobowych oraz zeznania świadka oraz samego powoda. Spór sprowadzał się do oceny czy w świetle obowiązujących regulacji prawnych dotyczących dodatku służbowego funkcjonariuszy Służby Więziennej, wystąpiły podstawy do czasowego obniżenia dodatku służbowego.

Zgodnie z przepisem art. 58 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 9 kwietnia 2010 r. o Służbie Więziennej (tekst jedn.: Dz.U. z 2018 r., poz. 1542) funkcjonariusze otrzymują dodatek służbowy i jest to dodatek do uposażenia zasadniczego o charakterze stałym. Warunki i tryb przyznawania funkcjonariuszowi Służby Więziennej, dodatku służbowego określa rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 13 stycznia 2011 r. w sprawie dodatków o charakterze stałym do uposażenia zasadniczego funkcjonariuszy Służby Więziennej (tekst jedn.: Dz.U. z 2016 r., poz. 2044). Na niekierowniczych stanowiskach służbowych (a takie zajmował powód) przy określaniu wysokości dodatku służbowego uwzględnia się: prawidłowe wykonywanie obowiązków służbowych, w szczególności inicjatywę i samodzielność w realizacji zadań służbowych, terminowość i efektywność podejmowanych działań, posiadane kwalifikacje i umiejętności wykorzystywane na zajmowanym stanowisku, a także powierzenie nowych lub dodatkowych obowiązków służbowych lub wystąpienie innej istotnej zmiany warunków służby wymagającej zwiększenia zaangażowania funkcjonariusza w wykonywanie zadań służbowych (§ 4 ust. 2 pkt 2 rozporządzenia).

Katalog tych kryteriów jest przykładowy, na co wskazuje zwrot "w szczególności". Dlatego też na wysokość omawianego dodatku mogą również wpływać takie okoliczności jak zmniejszenie obowiązków służbowych, niski poziom odpowiedzialności związanej z wykonywaną pracą, brak samodzielności itp. Dodatek służbowy może zostać obniżony na dwa sposoby - fakultatywnie i obligatoryjnie. Z fakultatywnym obniżeniem mamy do czynienia w razie zmiany lub ustania przesłanek, o których mowa powyżej (§ 5 ust. 1 rozporządzenia) i to nastąpiło w niniejszym stanie faktycznym. Natomiast bezwzględnie obniża się go w razie zaistnienia wymienionych enumeratywnie przypadków, tj. nieprzydatności funkcjonariusza do służby stwierdzonej w prawomocnej opinii służbowej, prawomocnego ukarania funkcjonariusza karą dyscyplinarną lub prawomocnego skazania wyrokiem sądu w określonych przypadkach. Jednocześnie ustawodawca określił maksymalne wskaźniki, o jakie może zostać obniżony dodatek w zależności od konkretnego przypadku (§ 5 ust. 2 rozporządzenia).

Powód argumentował, iż nie zaistniały przesłanki z § 5 ust.2 rozporządzenia, które pozwalałyby na obniżenie mu dodatku służbowego. Niespornie takie okoliczności nie wystąpiły, jednakże pozwany zastosował inną podstawę prawną w postaci § 5 ust. 1 i miał do tego prawo.

Obniżenie dodatku służbowego powodowi w okresie od sierpnia 2018r. do lutego 2019r. nastąpiło z uwagi na długotrwałą, ciągłą nieobecność w pracy spowodowaną niezdolnością do pracy. Po stronie pozwanego powstała konieczność przekazania części zadań powoda innemu funkcjonariuszowi, przy jednoczesnej zmianie zakresu obowiązków powoda. Obowiązki powoda uległy zmniejszeniu, co zdaniem Sądu, przy jednoczesnej jego długotrwałej nieobecności w miejscu pracy, uzasadniało czasowe obniżenie dodatku służbowego o 1/3.

Należy podkreślić, iż o ile uposażenie zasadnicze otrzymywane w okresie niezdolności do pracy (art. 60 c ustawy o Służbie Więziennej) funkcjonariusza ma charakter gwarancyjny i rekompensacyjny, to takiego charakteru nie ma już dodatek służbowy. Dodatek ten, z racji jego przesłanek, można porównać do premii występującej w typowym stosunku pracy. Dodatek pełnił więc bardziej rolę motywacyjną, wynagradzając efektywność pracy czy też równoważąc zwiększony zakres obowiązków. Brak efektywności w trakcie nieobecności spowodowanej zwolnieniem lekarskim jako czynnik obiektywny był uzasadnioną podstawą do obniżenia dodatku służbowego. Nie ma to natomiast związku z oceną powoda jako funkcjonariusza.

W tej materii wypowiedział się Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 5 listopada 2015r. III PK 22/15 (LEX nr 1968445), podkreślając, iż funkcja ochronna i niezmienność wysokości otrzymywanych należności funkcjonariusza odnosi się do uposażenia (nie zaś do dodatków). Ponadto wskazał, że § 5 ust. 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 13 stycznia 2011r. w sprawie dodatków o charakterze stałym do uposażenia funkcjonariuszy Służby Więziennej odnoszący się do przypadków fakultatywnego obniżenia dodatku służbowego jest regulacją samodzielną i nie nawiązuje w żaden

sposób do regulacji § 5 ust. 2. Nie przewiduje też żadnego "limitu" obniżenia dodatku, uzależniając decyzje w tym zakresie tylko od "zmiany lub ustania przesłanek, o których mowa w § 4 ust. 2".

W konsekwencji powództwo wobec Skarbu Państwa Aresztu Śledczego oddalono.

Rozstrzygnięcie o kosztach procesu oparto na treści art. 98 § 1 k.p.c., w myśl którego strona przegrywająca sprawę obowiązana jest zwrócić przeciwnikowi na jego żądanie koszty niezbędne do celowego dochodzenia praw i celowej obrony. Na koszty te złożyła się kwota 202,50 zł tytułem wynagrodzenia pełnomocnika strony pozwanej na podstawie § 2 pkt 2 w zw. z § 9 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz.U. Dz.U.2018.265 j.t.). Ponieważ powód dwukrotnie rozszerzył żądanie pozwu, sąd zastosowano § 19 ww. rozporządzenia, zgodnie z którym w razie zmiany w toku postępowania wartości stanowiącej podstawę obliczenia opłat, bierze się pod uwagę wartość zmienioną, poczynając od następnej instancji.

ZARZĄDZENIE

1. (...)

2. (...)

3. (...)

13.03.2019